

EGLUTĒ

1969 vasaris

▲ eglutė ▲

1969 vasaris

TURINYS

- 3 KAREIVĖLIS, Samanė
- 4 PASLAPTINGAS PAVEIKSLAS
- 5 BALTIJOS GELMĖSE, K. Jotvingytė
- 10 LIETUVOS MIESTAI
- 16 AR PAŽISTI LIETUVOS MIESTUS?
- 18 PAKLYDĘS ERDVĖLAIVIS, L. Stačiokaitė
- 20 SIBIRO TAIGOSE, Pušėlė
- 23 ABRAKADABRA, S. Tomarienė
- 30 PUPUČIO LAIŠKŲ DĖŽUTĖ
- 32 PUPUČIO KALĖDINIAI SVEIKINIMAI

PIEŠINIAI

- P. Jurkus — viršelis, 2
- Aldona S. — 3
- J. Paukštienė — 5, 6, 7, 8, 9
- R. Šilėnaitė — 19
- A. Balukas — 20
- J. Kiburas — 23, 25, 27, 28
- S. M. Eucharista — 31

“Eglutė”: laikraštėlis vaikams; redakcija, administracija, spaustuvė — Nekaltai Pradėtosios Marijos Seserų, Putnam, Connecticut 06260. Kaina metams — \$5.00, vienas numeris — .50.

“Eglutė” — “The Little Fir”. Magazine for children. Published monthly except July and August by the Sisters of the Immaculate Conception. Office of Publication: Immaculate Conception Convent, Putnam, Connecticut 06260. Subscription — \$5.00 yearly, single copy — .50. Second class postage paid at Putnam, Connecticut 06260.

KAREIVĖLIS

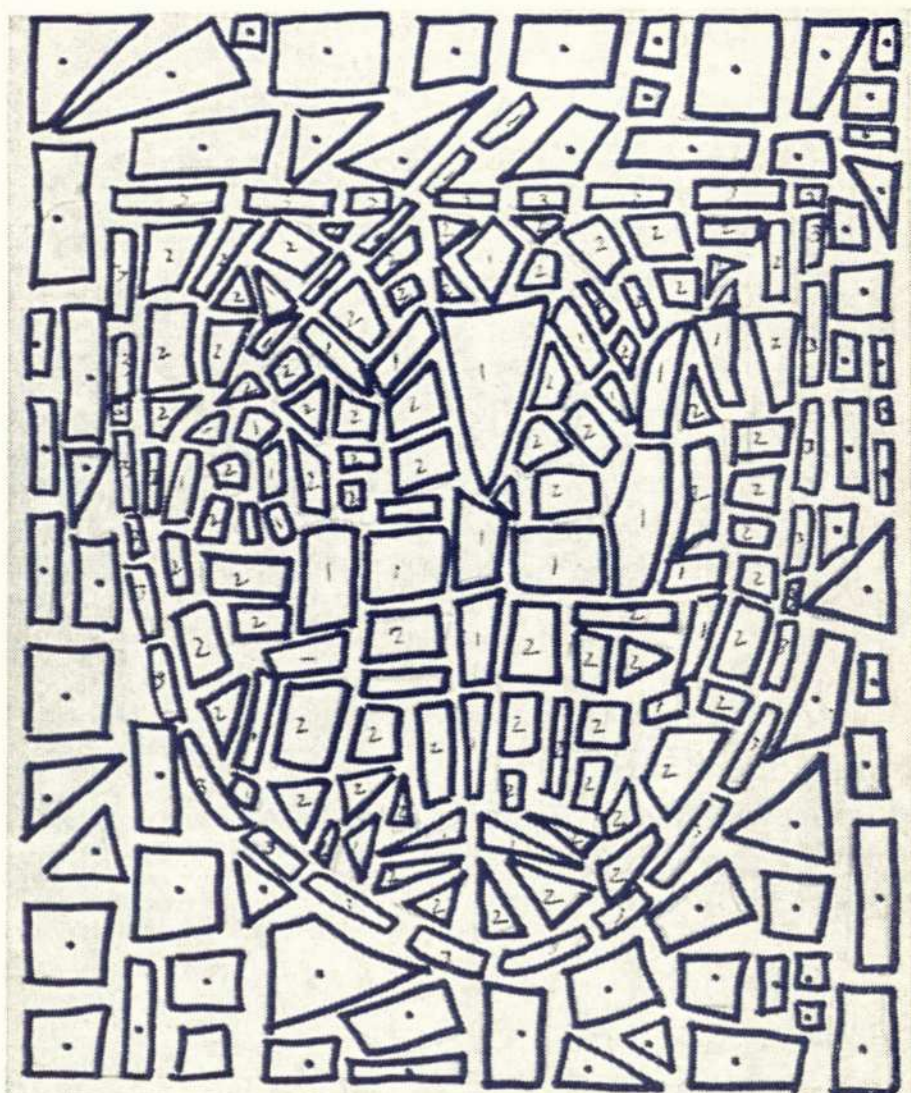
Samanė

Kai aš būsiu kareivėlis,
Skrisiu lenktyniaut su vėjais —
šimtus mylių per Atlantą,
Iki pat Baltijos kranto.

Virš Klaipėdos uosto molų,
Už lėktuvo trys motorai.
Iš Šiaulių ir Utenos
Visi priešai išbėgios!

Džiaugsis sesės, džiaugsis broliai,
Kad esu toksai drąsuolis.
Kaune, Vilniuj ir Trakuos
Vėl trispalvė plevesuos.

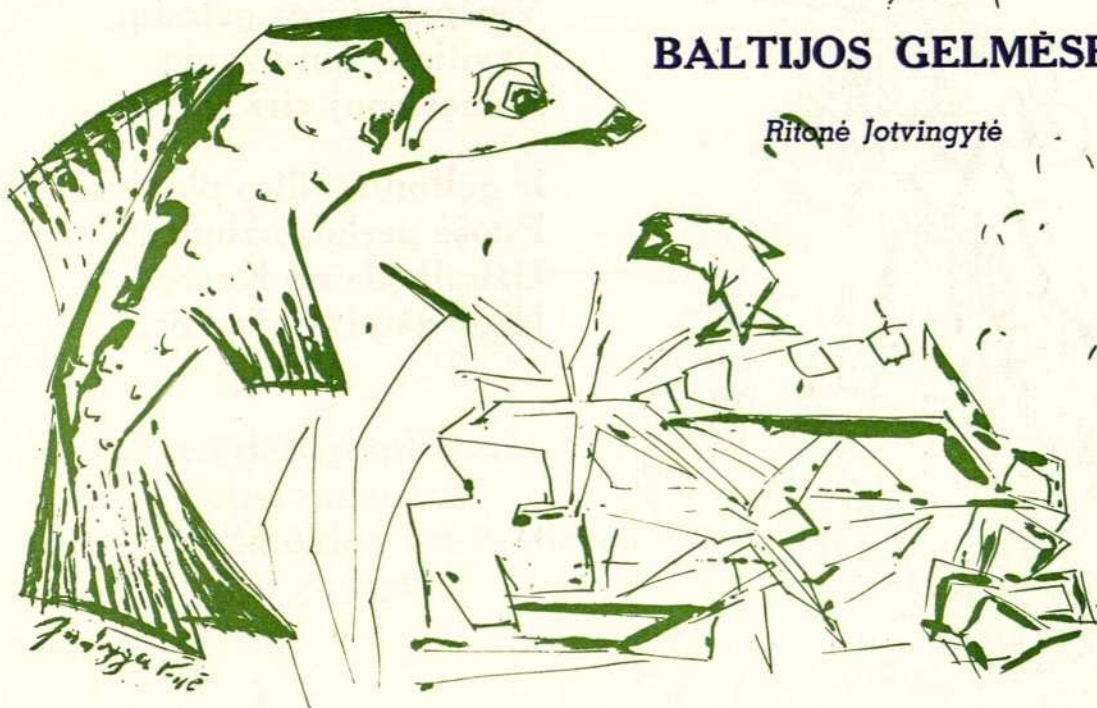

Imk pieštuką — viens, du, trys,
Tuo žinosi: čia — — — — — !

Šiam paveikslui nuspalvuoti reikia trijų spalvų pieštukų arba vaškinių kreidų. Langučius pažymėtus **tašku**, nuspalvuok **mėlynai**; langučius pažymėtus **numeriu 3**, nuspalvuok **geltonai**; langučius pažymėtus **numeriu 2**, nuspalvuok **raudonai**; likusius palik baltus.

BALTIJOS GELMĖSE

Ritonė Jotvingytė

Ne žuvelė aš auksinė,
O tik silkė paprasta.
Mano rūbas sidabrinis
Ir dvišakė uodega.

Gyvenu aš vandenynuos,
Kurie tamsūs, kaip naktis,
Bet man šviečia žiburėliai
Įstatyti į akis.

Vieną naktį, kai svečiuotis
Aš į Baltiją keliavau,
Plaukiau jūrom, plaukiau mariom —
Menu, baisiai nuvargau.

Aplankiau tada Kastyčio
Ir Jūratės aš kapus,
Kuriuos nubaudė likimas
Neapsakomai žiaurus.

Nes gražuolė karalaitė,
Viešpatė jūros gelmių,
Paviliojo sūnų žvejo
Mėnesienoj virš bangų.

Ir geltonus šilko plaukus
Puošė perlais užburtais,
Užkalbėdama Kastytį
Negirdėtais pažadais.

Poseidonas — jūrų dievas,
Labai piktas ir nuožmus,
Sužinojęs, audroj šėlo,
Vis skandindamas laivus.

Paskandino sūkuriuose
Tada naktį ir žvaigždes —
O Jūratei ir Kastyčiui
Vaško uždegė žvakes.

Kai plaukiau aš pro tą vietą,
Buvo man labai baugu —
Pro tą vietą, kur nuskendo
Jaunas žvejas su laivu.

**Nyku ten dabar aplinkui —
Laivo stiebai nulaužti,
Tik, kaip šmėklos, būrės plazda,
Tiktai perlai paberti...**

**Sako tenai niekad, niekad
Nuo baisios audros laikų,
Nesilanko baltos laumės
Susipint drėgnų kasų.**

Dar norėjau aplankyti
Tėviškę Eglės vaikų,
Kurioje undinės rauda
Vai, jau daugelį naktų.

Pasakojo mano draugės,
Pas kurias ten svečiavaus,
Jog iš skausmo medžiu virto
Žmona Žalčio nuostabaus.

Ten, esą, kiekvieną naktį
Ji ateina su vaikais
Ir užkeikia juos vėl medžiais
Ties Žilvino palaikais.

Ir dar daug keistų dalykų
Sužinojau ir mačiau,
Bet, kai vėjas tinklus metė,
Ten atostogas baigiau!

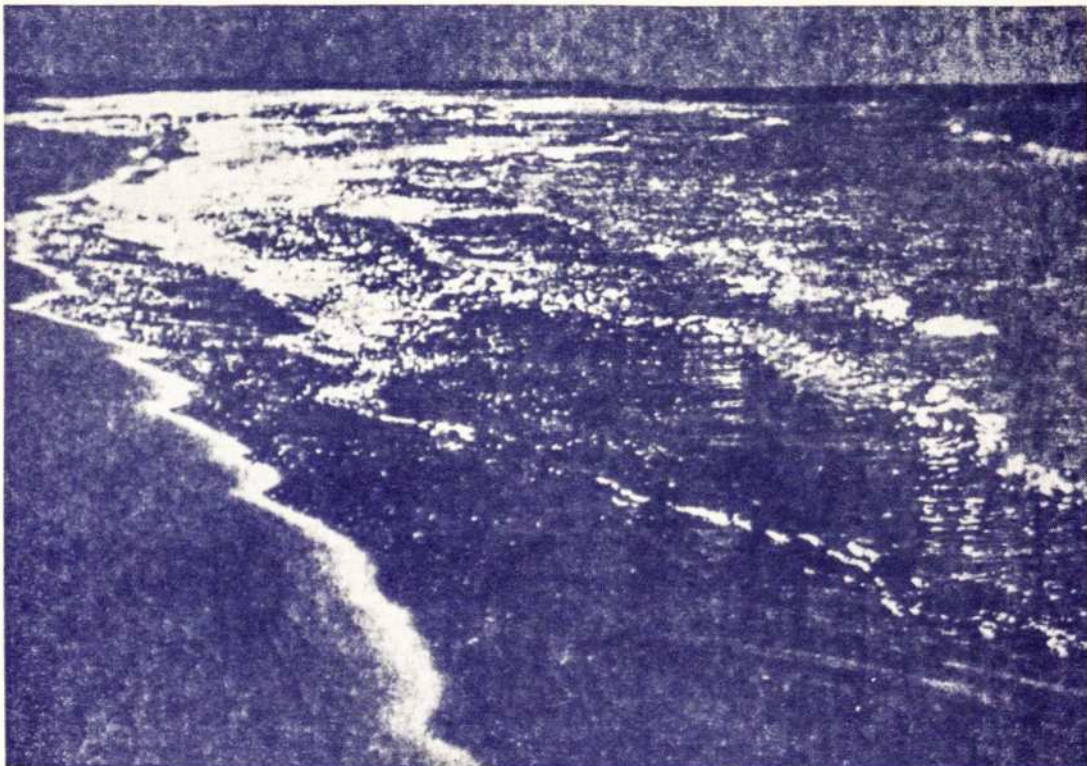
Kada nors, kai vėl nuplauksiu
Lig Baltijos vandenių,
Gintaro iš Žalčio rūmų
Tau parnešiu dovanų...

LIETUVOS MIESTAI

Klaipėda —

yra vienintelis Lietuvos uostas. Senovėje vyko daug kovų dėl šios svarbios vietos. Čia buvo įsikūrę kalavininkai ir kryžiuočiai. Vėliau, miestą buvo užėmę švedai, rusai ir prūsai. Kelis kartus gaisrai miestą visai sunaikino. Klaipėda prisijungė prie Lietuvos 1923 m. Tada čia išaugo didelė pramonė. Klaipėda taip pat tapo mokslo ir kultūros centru. Į jos vasarvietes atvykdavo daug žmonių. 1939 m. Klaipėdą užėmė vokiečiai, o po jų — bolševikai.

Baltijos jūra

Lietuva yra viena iš trijų Pabaltijos kraštų. Lietuvos pajūris labai tinka vasarvietėms ir maudykloms. Jis taip pat garsus savo gintaru.

Palanga —

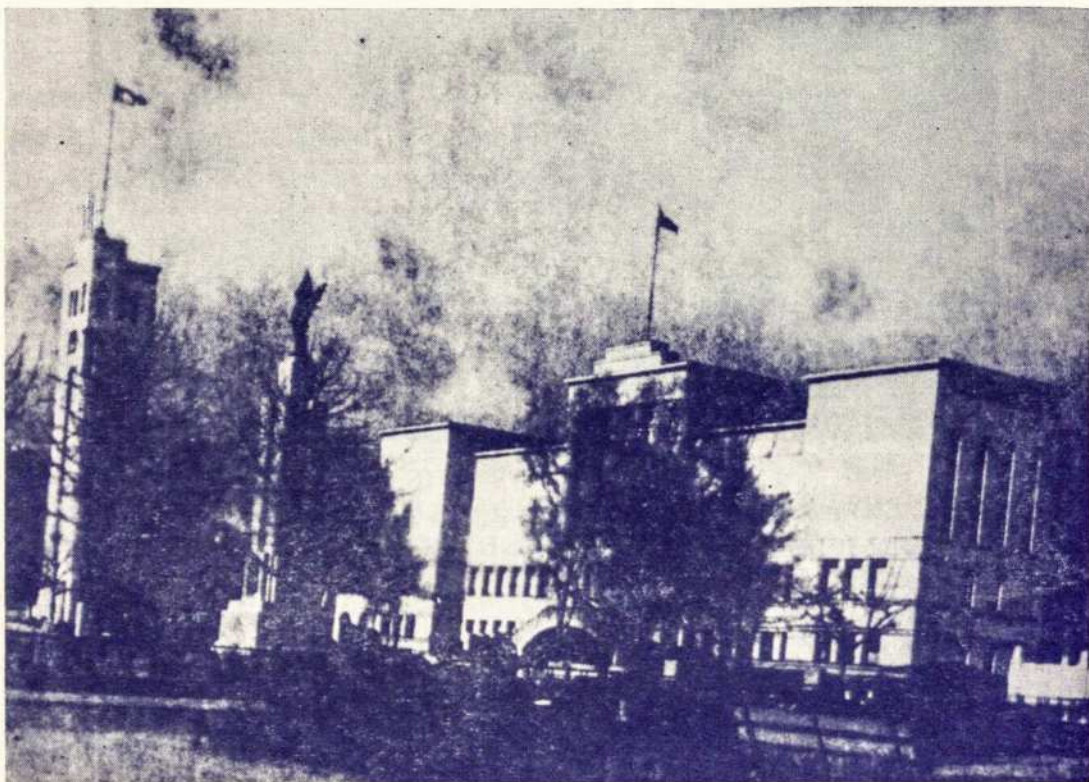
yra viena žymiausių Baltijos vasarviečių. Manoma, kad senovėje čia Kęstutis sutiko vaidilutę Birutę. Palangos pajūry randama daug gintaro.

Kretinga —

buvo žymus Lietuvoje kultūrinis ir religinis židinys. Tai labai sena vietovė, minima jau Mindaugo laikais. Kai Lietuva buvo laisva, čia buvo pranciškonų vienuolynas, gimnazija ir kolegija, kurioje studijuodavo iš Amerikos atvykę lietuviai. Pranciškonai taip pat turėjo spaustuve, kurioje spausdino įvairias knygas ir laikraščius.

Kaunas —

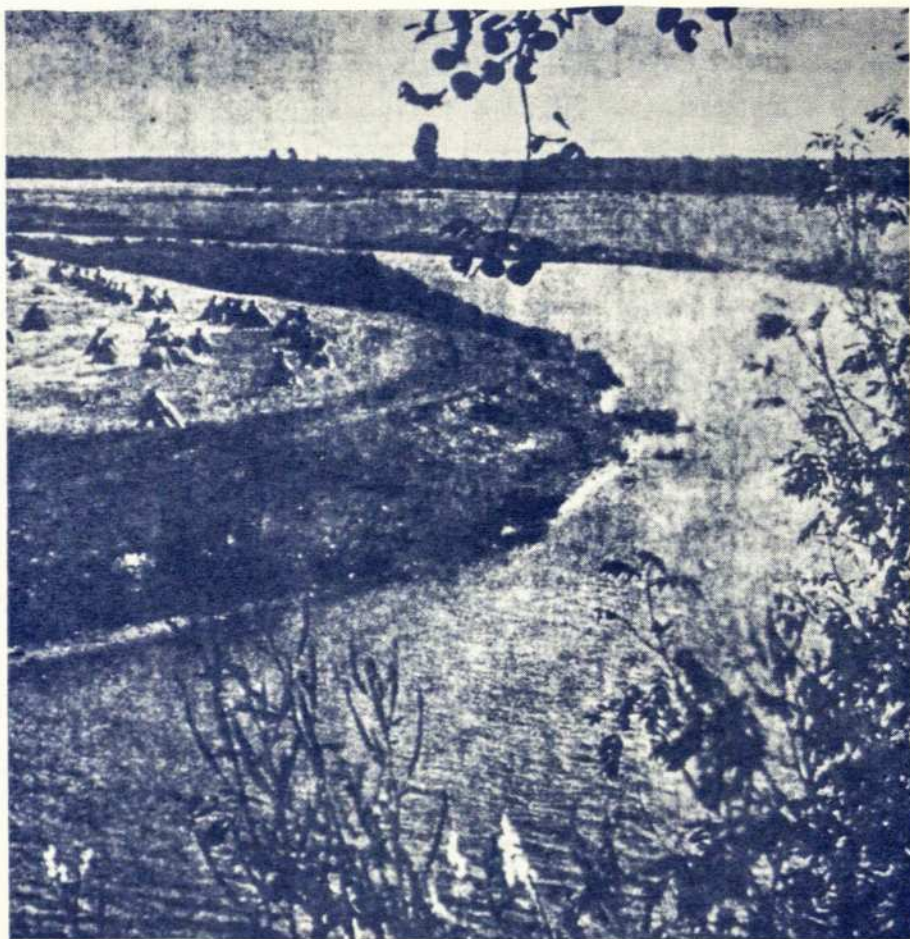
stovi kur suteka dvi didžiausios Lietuvos upės — Nemunas ir Neris. Senovėje čia buvo pilis, kurios griuvėsiai dar likę. Kauno miestą tikriausiai įkūrė Vytautas Didysis. Kauno miestas turi dvi dalis — senamiestį ir naujamiestį. Senojo miesto dalyje yra senų, istorinių pastatų — miesto rotušė, Vytauto bažnyčia ir Kauno bazilika, kurioje palaidoti vysk. M. Valančius, Maironis ir Jakštas. Naujoji miesto dalis graži ir moderni. Tarp kitų žymių naujesnių pastatų yra Vytauto Didžiojo universitetas, Maironio rūmai, nes poetas šiame mieste gyveno ligi savo mirties, ir Vytauto Didžiojo muziejaus rūmai, kuriuose yra garsusis Karo muziejus ir iš kurio bokšto skambėdavo Laisvės Varpas. Kaunas buvo laikinoji Lietuvos sostinė nuo 1919 m. ligi 1939 m. Tuo laiku Kaunas tapo dideliu kultūros centru.

Vytauto Didžiojo Muziejaus rūmai Kaune

Marijampolė —

laisvoje Lietuvoje buvo žymiausias Sūduvos (apgyventas plotas į vakarus nuo Nemuno) kultūros, ūkio, religinio gyvenimo ir švietimo židinys. Čia buvo Marijonų vienuolynas su didžiausia Lietuvoje lituanistine biblioteka ir taip pat Nekaltai Pradėtosios Marijos Seserų vienuolynas, kuriam priklausė viena iš trijų Marijampolės spaustuvių. Marijampolėje buvo daug visokių mokyklų ir įvairių gražių pastatų. Marijampolės kapuose palaidota rašytoja Žemaitė.

Nemuno vingis

Nemunas yra Lietuvos upių tėvelis, nes į jį suteka beveik visos Lietuvos upės. Nemunas turi daug įdomių vingių. Kaunas, Alytus ir Druskininkai, bei visa eilė kitų miestų yra pastatyti ant Nemuno krantų.

Alytus —

vadinamas Dzūkų krašto sostinė (Dzūkija apima pietų bei rytų Lietuvos dalį). Tai senas miestas, matęs nemažą kovų su kryžiuočiais. Nepriklausomybės laikais jis tapo gražiu, moderniu miestu, kuriame yra didžiausias Lietuvoje plentų mazgas, nes čia sueina keliai iš įvairių pusių. Prie Nemuno yra puiki vasarvietė.

Druskininkai —

tai garsus mineralinio vandens kurortas. Čia atvyksta daug sveikų ir nesveikų žmonių praleisti atostogas šviežiam ore ir pasigydyti. Dailininkas ir muzikas M. K. Čiurlionis čia gyveno ir kūrė.

Šiauliai —

didžiausias šiaurės Lietuvos miestas. Jis žymus kultūra ir pramone. Jame yra didelė traukinių stotis, nes čia sueina daug geležinkelio bėgių iš įvairių pusių. Šiauliuose yra daug fabrikų, tarp jų ir saldainių bei šokolado fabrikai — Birutė ir Rūta. Šiauliuose mirė lietuvis filosofas Stasys Šalkauskis.

Šiluvoje —

1608 m. Marija pasirodė piemenėliams. Šis apsireiškimas yra pirmasis visoje Europoje. Marijai nurodžius vietą, 1612 m. buvo iškasta didelė dėžė, kurioje buvo paslėpti dokumentai, bažnytiniai daiktai ir labai senas stebuklingas Marijos paveikslas. Vėliau čia buvo pastatyta koplyčia, kurią žmonės labai lankydavo, ypatingai rugsėjo mėnesį per atlaidus. Ši stebuklinga vieta lietuviams labai brangi ir jie net dabar ją lanko.

Panevėžys —

yra didelis miestas, kuris gavo savo vardą iš Nevėžio upės, ant kurios krantų jis pastatytas. Panevėžys minimas jau Vytauto Didžiojo laikais. Nepriklausomos Lietuvos laikais čia buvo pastatytos didelės berniukų ir mergaičių gimnazijos bei kitos mokyklos, muziejus, katedra ir kitos kultūros įstaigos. Panevėžyje yra didžiausi Lietuvoje malūnai.

Biržai —

yra sena tvirtovė šiaurės Lietuvos pasienyje. Biržuose Radvilai turėjo pilį ir ilgai ten gyveno. Tos pilies griuvėsiai dar tebėra. Vėliau miestas pasidarė kultūros centru. Čia gyveno daug evangelikų ir liuteronų — lietuvių ir vokiečių. 1863 m. sukilimo metu Biržuose įvyko lemiamos kautynės tarp lietuvių ir rusų, kurias lietuviai laimėjo.

Zarasai —

buvo vadinami Ežerėnais, nes miestas stovi tarp ežerų. Kalnuotos apylinkės labai tinka žiemos sportui — slidinėjimui. Vasarą būdavo rengiamos vandens sporto iškilmės, į kurias atvykdavo daug žmonių.

Anykščiai —

yra labai plačiai žinomas miestas, nes iš jo kilo trys žymūs lietuviai rašytojai — Biliūnas, Vienuolis (Žukauskas) ir Baranauskas, kuris parašė "Anykščių šilėlį". Netoli Anykščių, Ukmergės link, randame didžiausią Lietuvoje akmenį Puntuką, apie kurį pasakojamas įdomus padavimas. Sakoma, kad velnias norėjo sugriauti Anykščių bažnyčią, bet jam benešant Puntuką, gaidys pragydo ir jis akmenį paleido.

Ukmergė —

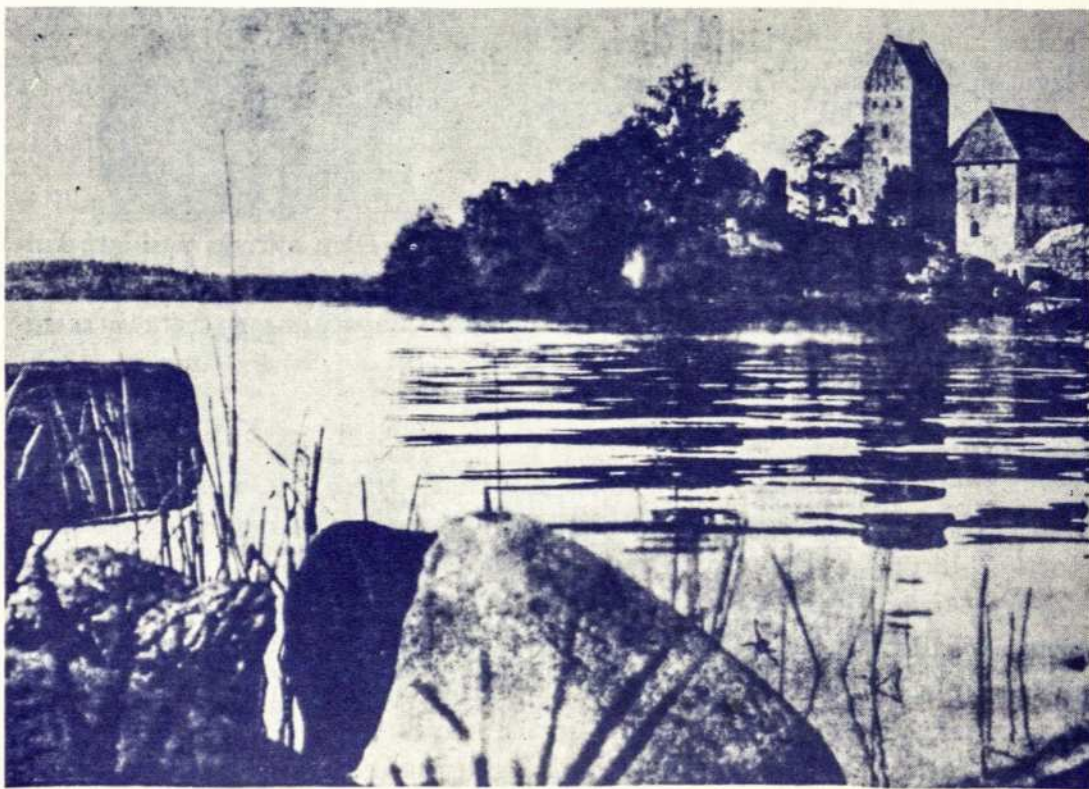
yra sena vietovė su garsiu piliakalniu, ant kurio stovėjusi pilis. Kovoje su kryžiuočiais, visi lietuviai ginėjai žuvo. Gediminas pavedė savo sūnui Jaunučiui Ukmergės pilį valdyti, o vėliau ją valdė visa eilė didikų. Ukmergės apylinkėse yra daug istorinių vietų. Nepriklausomybės laikais Ukmergė buvo gražus, modernus miestas.

Kernavė, —

manoma, buvusi pirmoji Lietuvos sostinė ir čia 1253 m. Mindaugas vainikuotas Lietuvos karaliumi. Gediminui perkėlus sostinę į Vilnių, Kernavė liko tik mažas bažnytkaimis.

Trakai —

yra labai sena lietuvių pilis saloje, kurią įkūrė Gediminas. Antrąją pilį pastatė Kęstutis, kuris joje gyveno. Vytautas Didysis čia taip pat ilgai gyveno. Dabar Trakų pilies griuvėsiai yra atstatomi. Naujųjų Trakų miestas įsikūrė tarp trijų ežerų, netoli Trakų pilies vietos.

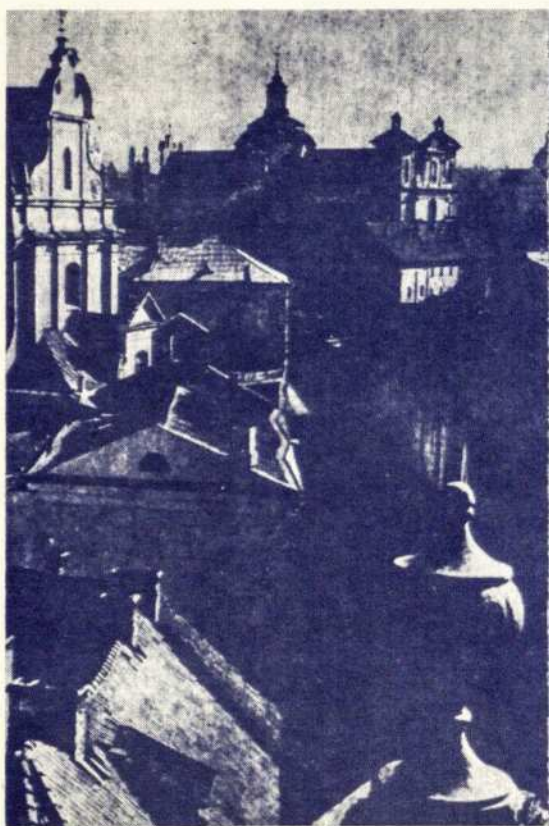
Trakų pilis

Trakų pilis byloja apie įdomius senus laikus. Ir dabar žmonės ją lanko, prisimena praeitį ir garsius lietuvius didvyrius.

Vilnius —

labai sena ir graži Lietuvos sostinė. Yra įdomi legenda apie Vilniaus miesto įkūrimą, bet Vilnius jau buvo prieš Gedimino laikus. Gediminas ten perkėlė savo sostinę ir Vilnių padidino bei pagražino. Kryžiuočiai Vilnių dažnai puldinėjo, bet niekad negalėjo jo paimti. Vilnius daug kartų nukentėjo nuo gaisrų, bet jame vis vien išliko daug senų pastatų. 1579 m. buvo įsteigta jėzuitų akademija, kuri tapo Vilniaus universitetu ir dar dabar tebeveikia. Vilniuje yra apie 30 labai gražių ir senų bažnyčių. Čia yra ir Aušros Vartai, didžiausia mūsų tautos šventovė. Vilniaus katedra su savo bokštu, kuris dabar nugriautas, buvo laikoma gražiausia bažnyčia visame Pabaltijos krašte. Šiuo metu ten įrengtas muziejus.

Vilniaus bokštai

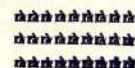
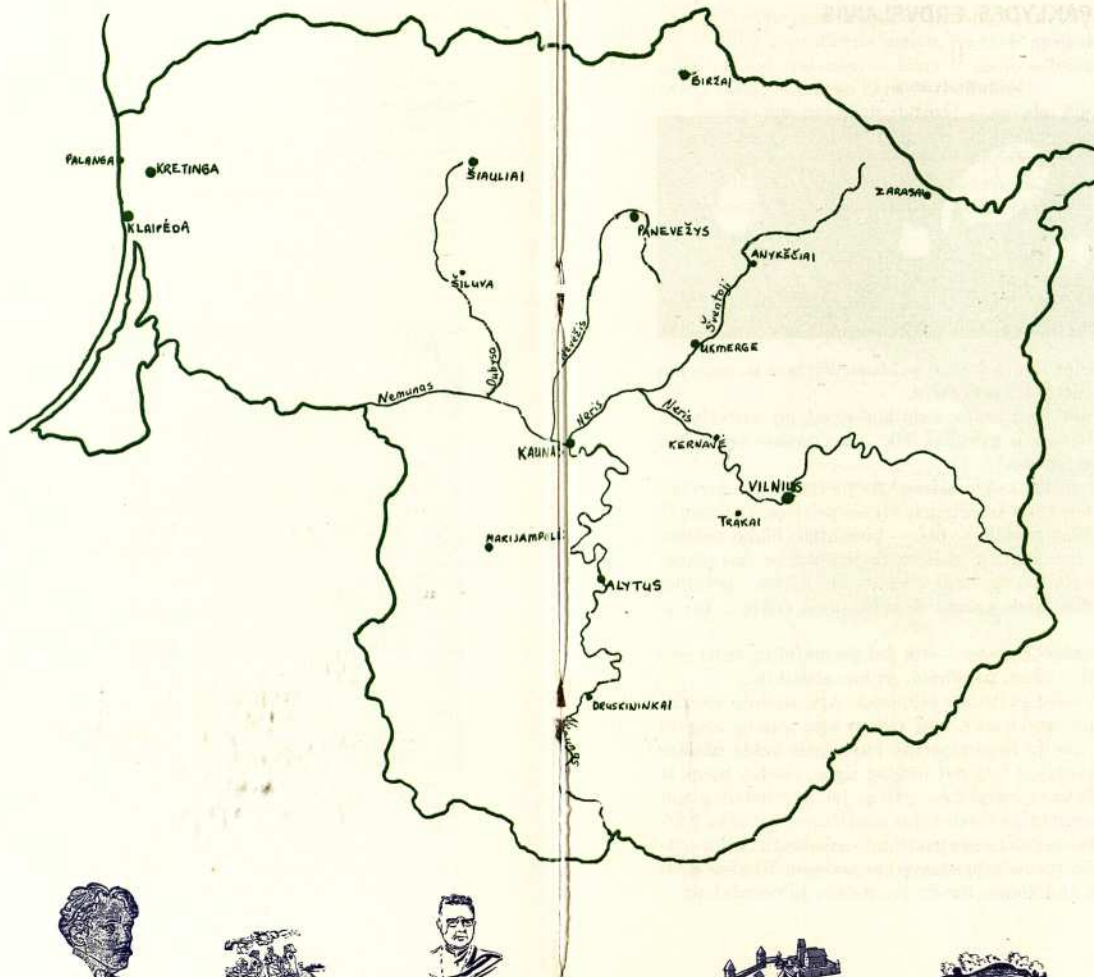
gatvė Vilniuje

* * *

Sekančiame puslapyje yra Lietuvos žemėlapis su visais čia minėtais miestais. Paveikslėliai šonuose tinka prie vieno tų miestų. Juos iškirpk ir priklijuok ten, kur jie labiausiai tinka.

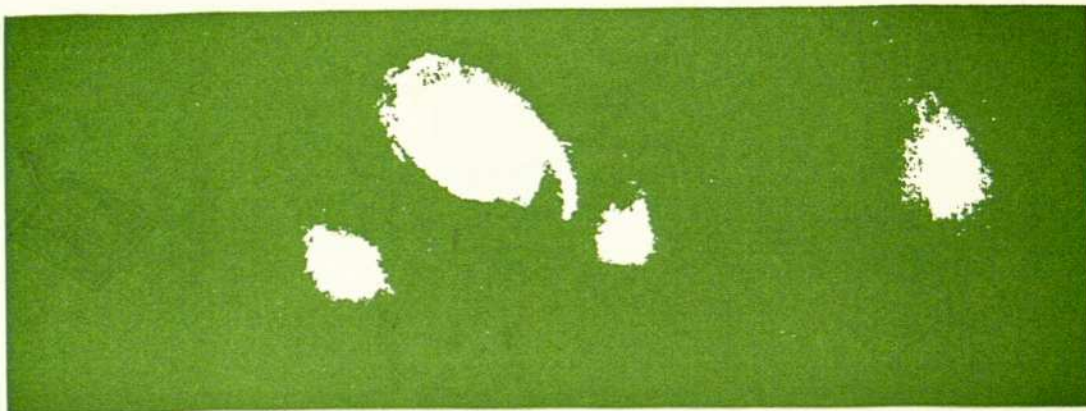
AR PAŽISTI LIETUVOS MIESTUS?

PAKLYDĘS ERDVĖLAIVIS

II

Linda Stačiokaitė

— Ar mums išlipt? — nedrąsiai paklausė Zigmas ir, nors jau buvo keturiolikos metų, jis sudrebėjo.

Žiūri abu berniukai ir mato, kaip lauke, už jų erdvėlaivio langučio, vaikšto žmonės ir gyvuliai. Tik — ne žmonės vedžiojasi gyvulius, o gyvuliai žmones!

Berniukai negali tikėti savo akimis! Ar jie čia juokus krečia? Kas tai matė, kad koks šuo žmogų prie virvės pririšęs, vedžiotų?!

— Na, — pagaliau prabilo Vytas, — vienintėlis būdas sužinoti, kur mes esame yra išlipti ir bandyti susikalbėti su šios planetos gyventojais. Atsimeni, kai mus išleido į šią kelionę, prižadėjome, kad sužinosime kiek galima daugiau apie erdvę... Tai ir einam!

— Gerai, — atsakė Zigmas, — tik gal geriau būtų visus instrumentus paruošti greitam pakilimui, jei kas atsitiktų...

Berniukai jau buvo pasiruošę išlipimui. Abu nešiojo ryškiai oranžinius erdvinius kostiumus, kad vienas kitą galėtų lengvai matyti. Kostiumai turėjo ilgus ziperius, kurie prie kaklo užsikabino ant kilpos. Berniukai taip pat nešiojo ilgus, juodus botus ir ypatingą šalną. Šalmas apsaugojo galvą, jei per nelaimę nugriūtų. Jis buvo pagamintas iš minkštos medžiagos, bet toks tvirtas, kad joks įrankis negalėtų perpiauti ar suskaldyti. Ant nugaros berniukai turėjo specialų prietaisą kvėpavimui. Rankas dengė storos pirštinės, kad kokios nuodingos dulkės jų nesužalotų.

— Ar jau pasiruošęs? — prabilo Vytas Zigmui, — Tai lipam. Nulipę kopetėlėmis žemyn, jie greit apsisuko, nes turėjo lipti atbuli. O kai apsisuko, — žiūri — nieko nebesimato! Nei žmonių, nei gyvulių! Ničnieko nėra — tik dulkės!

— Kas čia, pagaliau, darosi? — sušuko Zigmas, susijaudinęs. — Juk aiškiai pro langą matëm žmones ir gyvulius!

— Čia tikrai kas nors buvo, — pritarė Vytas. — Ir namų matëm. O čia, va, guli plyta, tokios pat rūšies, kaip tos iš kurių namai buvo pastatyti... Tikrai kažkas keisto čia darosi!

Zigmas pravėrė lūpas jam atsakyti ir — staiga suriko. Žemė atsivėrė ir abu berniukai dingo dulkėse!

(Bus daugiau)

SIBIRO TAIGOSE

Pušelė

Tratėjo baisus šaltis. Vėsulai, vadinami buranais, užpustė namukus sniego pūgomis. Taigoje beliko tik maži kupstukai, kur namukų būta. Langai, durys — viskas užversta sniegu.

Sigučio tėtukas bandė prakasti bent mažutį taką, kaip urvuką, kad galėtų įeiti pas Marusios sunkiai sergančią mamytę. Marusios mamytė gyveno tame pačiame namukyje su Sigučio šeima, bet juos skyrė apvalių rastų siena. Siena buvo prikamšiota samanomis, kad apsaugotų nuo šalčio. Įėjimas buvo tik iš lauko.

Vėjas staugė visokiais balsais ir vertė baltus kalnus. Vakaro audra aptilo. Buranas pavargo. Pasirodė ir keli nedrąsūs saulytės spindulėliai. Taiga sublizgėjo perlais. Sigučio tėvelis šiaip taip prisikasė prie Marusios mamytės durų. Vaikai jai atnešė laukinių aviečių arbatos. Žibutė perklojo ligonės lovą ir sušukavo mažosios Marusios plaukus, o Sigutis patvarkė pasienį, kur į dvi medines dėžes buvo sukrautas visas šeimos turtas.

Sigučio tėvelis prapūtė užšalusio lango kamputį ir pasakė:

— Vaikučiai, skubėkim namo. Saulutė jau vos besimato, o mamytė laukia.

Sigučio mamytė skubiai tvarkė šeimos kambarėlį. Vieni daiktai ritosi į kampus, o kiti iš kampų. Kai vaikai su tėveliu grįžo, viskas buvo nušveista, nublizginta, švaru. Likusias dulkes galima suskaičiuoti ant vienos rankos pirštų.

— Ar jis jau yra? — paklausė tėvelis tarpduryje.

— Yra, — tylutėliai atsakė mama.

— Ar viskas jau parengta?

— Viskas. Tik va, lininį užtiesimėlį nepasisekė išlyginti. Vakar pamiršau sudrėkinti ir prislėgti kuo nors.

— Dėk po šita lentute ir prislėk tais dviem akmenim. Pamatyti, kaip gražiai išlygins, — patarė tėvelis.

— Mamyte, ar tas svečias tikrai yra? Kaip jis atėjo per tuos buranus? — klausinėjo Sigutis, išplėstomis akimis žiūrėdamas į mamytę.

— Šššš, Siguti, reikia atsargiai...

— Bet mamyte, ar ne svečiui Žibutė nuprausė Marusią ir jos mamytės loveleį pataisė. Tu sakei, kad šiandien Jėzulis pas mus ateis...

— Taip, Siguti. Bus du svečiai, Jėzulis ir tas, kuris mums jį atneš.

Juoda naktis užklojo taigą. Viskas nurimo. Mažutę trobelę supo neišmatuojami plotai, bet pro apledėjusius langus nieko nesimatė. Jokia svetima akis negalėjo pažvelgti vidun.

Kambarėlio viduryje ant dviejų medinių skrynių buvo padėta lenta, apdengta raštuotu rankšluosčiu. Ant medinės lėkštelės, kurios pakraščiu buvo įdeginti žodžiai "Tėve mūsų, kuris esi danguje", buvo padėti keli gabaliukai neraugintos stambių miltų duonos. Šalia stovėjo du puodeliai — vienas vandens, o antrame įpilta keli lašeliai vyno. Žvakutės iš meškos taukų pagamintos, šokdino keistus šešėlius ant sienų, bet niekas į juos nežiūrėjo.

Visų akys buvo nukreiptos į altorėlį. Mamytė ant rankų laikė Nikitą, Marusios broliuką. Tėvelis globojo Marusią ir Sigutį, o Žibutė stovėjo su savo sesute Rūtele. Už altoriaus kunigas ruošėsi laikyti Mišias. Jis atrodė labai išvargęs. Jo rūbai buvo apiplyšę, veltiniai milo batai — vieni lopai, žemiau kelių surišti virve, kad sniegas ir šaltis nepralystų. Jo plaukai — baltesni negu tėvelio, o kaktoje — dvi didelės raukšlės. Akys įdubusios, bet tokios geros, geros...

— Rytoj Vasario šešioliktoji, — ramiai pradėjo kalbėti kunigas. — Prisiminkime, tad, savo brolius tėvynėje ir tuos, kurie gyvena laisvuose kraštuose. Prisiminkime ir ištremtuosius, kaip mes. Juk esame vienos motinos Tėvynės vaikai, esame vieno Tėvo vaikai... — jo balsas kiek suvirpėjo, bet, minutėlę stabtelėjęs,

jis vėl tvirtai, nors negarsiai, prabilo: — Einu prie Dievo altoriaus...

Atėjo ir ilgesingai lauktasis momentas.

— Štai mano Kūnas... štai mano Kraujas...

Dievulis atėjo mažon, užpustytom trobelėn Sibiro taigose. Vaikučių akutės blizgėjo it žvaigždės, mamytė tyliai šluostė ašaras, o tėvelio pirštai vos pastebimai virpėjo. Kai kunigas kalbėjo ramybės malda, visi susiėmė rankomis, tik Nikita nenorėjo duoti rankutės Marusiai. Sigutis greitai įlindo į tarpą ir visi susijungė palaimintame momente. Atėjo Dievulis pas kiekvieną. Tai Kalėdos, Velykos ir visos šventės į vieną suristos!

Kai kunigas baigė paskutinę malda, ir davė ženklą, kad neš ligonei šv. Komuniją, tuoj išsirikiavo procesija. Tėvelis paėmė savo paties išdrožtą medinį kryželį nuo altoriaus, o Žibutė su Marusia atsargiai nešė žvakutes.

Ligonę aprūpinus, visi susėdo kukliam užkandžiui. Mamytė vaikams buvo paruošusi staigmeną — po gabaliuką cukraus ir du saldinius — dar karšta arbata, riekelė duonos ir rūkytos dešros, atsiųstos giminių tėvynėje, ir puota karališka!

Tą vakarą buvo sunku anksti eiti gulti. Visi ilgai, ilgai sėdėjo prie stalo ir kalbėjosi. Mažiukai snaudė, o didesnieji rijo suaugusiųjų pasakojimus apie Lietuvą Tėvynę ir apie Ameriką toli, toli anapus Atlanto.

Sibiras —

yra šiaurinė Sovietų Sąjungos dalis, kuri apima labai didelį plotą. Sibire žiema labai šalta, o vasaros trumpos ir karštos. Rusai jau seniai siųsdavo nusikaltėlius į Sibirą, nes šiaip žmonės nenori tokiam šaltame klimato gyventi, o Sibire yra daug mineralų ir metalų, kuriuos reikia iškasti iš žemės. Kai komunistai užėmė Lietuvą, jie pradėjo lietuvius siųsti į Sibirą, kaip nusikaltėlius. 1941 m. 34,260 lietuvių buvo ištremti, o tarp 1945 m. ir 1953 m. — apie 350,000. Kai kurie mirė kelionėje. Tie, kurie pasiekė Sibirą išliko labai vieningi ir vienas kitam padėdavo ir dabar padeda. Ištremti kunigai slapta laiko šv. Mišias, nes žmonių tikėjimas tvirtas ir nepalaužiamas.

Taiga —

vadinami Sibiro miškai, kurie juosia visą tą kraštą. Žmonės ištremti į Sibirą dirba šiuose miškuose, kasyklose ir prie kelių taisymo. Labai daug žmonių mirė nuo bado ir šalčio koncentracijos stovyklose Sibiro taigoje.

ABRAKADABRA

(tęsinys)

Sonė Tomarienė

Po maudyklės žynys užkaitė katilėlį ir verda mandragoros šaknų sriubą raganai vaišinti. Pavirinęs liepė Valiukui atnešti miltų ir sviesto sriubai užbaltinti.

— Nebėra nei dulkės miltų, nei kruopos sviesto, — sako Valiukas.

Žynys nuėmė nuo lentynos seną sukiužusį pipirmalį malūnėlį, pastatė ant stalo ir liepė malti miltus.

Prisimales miltų, jis liepė malūnėliui malti sviestą. Primalė sviestinę sviesto, dar pirmalė ir cukrinę cukraus. Užbaltinęs sriubą, žynys pridėjo sviesto ir pastatė šiltai. Tada užplikė laumių šluotų arbatą, užsaldino cukrumi ir laukia raganos. Valiuką nusiuntė gulti.

Ilgai nesulaukęs raganos, Valiukas užmigo. Atsibudęs apie vidurnaktį, girdi, kad už sienos ragana su žyniu vaišinasi, šnekasi.

— Skani mandragoros sriuba, — giria ragana. — Gardi laumių šluotų arbata!

Besišnekučiuodama ir paklausė:

— O kaip tas tavo mokinys? Ar išeis iš jo žynys?

— Nemanau. Tingi mokytis skaityti. Todėl niekaip neįsiklauso atbūrimo žodžio, nors užburti jau moka.

Valiukas klauso ir rūpinasi: kokio atbūrimo žodžio jis neįsiklauso? Rodos, taip gerai pakartoja viską, ką žynys sako. O skaityti kam man mokytis, galvoja jis, juk aš noriu būti žynys, ne raštininkas!

Kitą rytą žynys tarė:

— Šią naktį sutariau vestuves su ragana. Todėl daugiau mokinių nebelaikysiu, ir tu gausi išeiti. Tik gaila, kad atburti vis neįsmoksti.

— Tai pamokyk, pasakyk tą žodį.

— Pasakytas žodis galios nustoja, — nusišypsojo žynys. — Turi pats nusiklaudyti. Bet jau nieko nepataisysi. Dabar turi pasaulin keliauti ir pats savimi rūpintis. Už tarnybą pasirink ką nori iš mano daiktų.

Valiukas pagalvojo ir sako:

— Tai duok man tą pipirmalį malūnėlį.

Žynys atidavė jam malūnėlį, ir Valiukas išėjo. Nukeliavęs į pamarį, susitarė su laivo kapitonu, kad jį nuvežtų į užjūrį — norįs pasaulio pamatyti.

Išplaukė laivas į vandenyną. Oras gražus, jūra rami, dangus žydras, malonu Valiukui keliauti. Tik kai nuėjo valgyti — viskas negardu: virėjas išviręs pietus visiškai be druskos! Keleiviai pasiskundė kapitonui. Kapitonas ėmė barti virėją.

— Kad nėra druskos, — aiškinasi virėjas.

Įmetė jį kapitonas į laivo kalėjimą. Bet kas iš to: druskos vis tiek nėra, visi valgiai neskanūs.

— Aš galėčiau parūpinti druskos, — tarė Valiukas.

— Tik parūpink, — sako kapitonas, — aš tau tą druską aukso atsversiu.

Valiukas padėjo savo pipirmalį ant stalo ir sako:

Abrakadabra!

Mėnuo sidabro!

Malk, malūnėli,

Druskos vieną svarą!

Malūnėlis primalė druskos vieną svarą ir sustojo. Atsiduso lengvai Valiukas: dabar jau jis žinos, kaip elgtis su tuo malūnėliu!

Kapitonas tuojau jam atsvėrė vieną svarą aukso.

Bet neilgai truko tas svaras druskos. Mat, laivas didelis, keleivių ir jūrininkų daug, ką jiems reiškia vienas svaras druskos! Bet vis tai niekai: kai tą pabaigė, Valiukas primalė ir antrą svarą. Žinoma, gavo ir antrą svarą aukso.

Tai matė vienas keleivis, kuris buvo turtingas ir godus pirklys. Įsiklausęs, kaip Valiukas malūnėlį būrė, jis sugalvojo, kad būtų ir jam gera pasipelnyti iš tos druskos. Naktį, kai visi sumigo, jis įėjo į Valiuko kambarėlį ir pasivogė malūnėlį. Parsinešęs ant laivo denio pastatė ir sako:

Abrakadabra!

Mėnuo sidabro!

Malk, malūnėli, druską!

Malūnėlis mala, tik mala druską, o pirklys džiaugiasi, rankas trina. Nubėgęs atsinešė svarstyklės ir pradėjo tą druską svarstyti, vis kalbėdamas:

— Vienas svaras druskos — vienas svaras aukso, du svaru druskos — du svaru aukso, trys svarai druskos — trys svarai aukso...

Jau jis taip priskaičiavo visą šimtą svarų aukso, o malūnėlis vis mala. Jau ir rytas išaušo, jau druska per laivo kraštus vandenin pradėjo byrėti, o malūnėlis vis dar mala! Pamatė jūreiviai, kad nuo druskos svorio laivas ėmė grimzti, ir pašaukė kapitoną. Pirklys jau irgi nusigando, tik dabar susiprotėjęs, kas bus, jei malūnėlis malti nesustos... Ir šiaip ir taip jis malūnėlį stabdo, bet malūnėlis vis mala, tik mala, nesustodamas, nesiilsėdamas, nepavargdamas... Kapitonas pašaukė Valiuką, kad malūnėlį sustabdytų.

— Ne, kapitone, — tarė jis, — jau to malūnėlio niekas nesustabdys, tik mano mokytojas žynys. Bet kur jį pasieksi!

Pažvelgė kapitonas į laivo šoną: ogi laivas jau iki pusės į vandenį nugrimzdęs! Greitai skęs! Tuoju liepė visiems lipti į gelbėjimosi valtį. Sušokinėjo visi į valtį ir nusiyrę toliau atsigręžę žiūri: druskos kalnas ant laivo augo augo augo, laivas pasviro ir nugrimzdo į vandenį!

Visą dieną valtys kartu laikėsi. Vakare papūtė smarkus vėjas ir išsklaidė jas po vandenyną. Naktį pakilo audra. Bangos kilnojo valtį kaip šapelį, tai ant keteros į padanges išmesdamos, tai vandenų pragarmėn nugramzdindamos... Sušlapę ir sušalę keleiviai visą naktį sėmė iš valtės vandenį ir drebėdami laukė mirties. Sulaukė aušros, ir audra nurimo. Tolumoje pasirodė žemė — nedidelė sala. Kapitonas pakreipė valtį, jūrininkai užgulė irklus ir netrukus priplaukė prie kranto.

— Palmės! Datulių palmės! — džiaugėsi jūrininkai. — Tai badu nemirsime.

— Ir upelis! — šaukė kiti. — Galėsime atsigerti.

Greitai visi iššokinėjo į krantą ir, sugulę prie upelio, saujo mis ir tiesiai burna gėrė vandenį, nes buvo be galo ištroškę. Pasukui kapitonas pasiuntė visus prie darbo. Vienus valgomų šaknų ir uogų paieškoti, kitus parinkti išvartų ir šakų laužui, o pats nuėjo pažiūrėti tinkamos vietos pastogei statyti.

Valiukui liepė įlipti į palmę ir prirašyti datulį.

Pasižiūrėjo berniukas į palmę, ir šiurpas jį nukrėtė: aukštomėlis tos palmės, slidumėlis jos kamieno! Pasižiūrėjo į savo rankas kojas: sudribusios, darbo dirbti neįpratusios. Bet nieko nepadarysi, juokų su kapitonu nekrėsi, nes nueidamas aiškiai pasakė: nedirbsi — nevalgysi!

Pasispiaudęs rankas, Valiukas bandė sliuogti į palmę, bet pora sprindžių pasliuogęs, vėl atgal nušliaužė. Ak, kad vėl turėtų kokią užburtą šluotą ar kėdės koją!

Pasižiūrėjo pasižiūrėjo į savo rankas kojas, pagalvojo ir sušuko:

**Abrakadabra!
Mėnuo sidabro!
Kojos, rankos,
Lipkit į palmės viršūnę!**

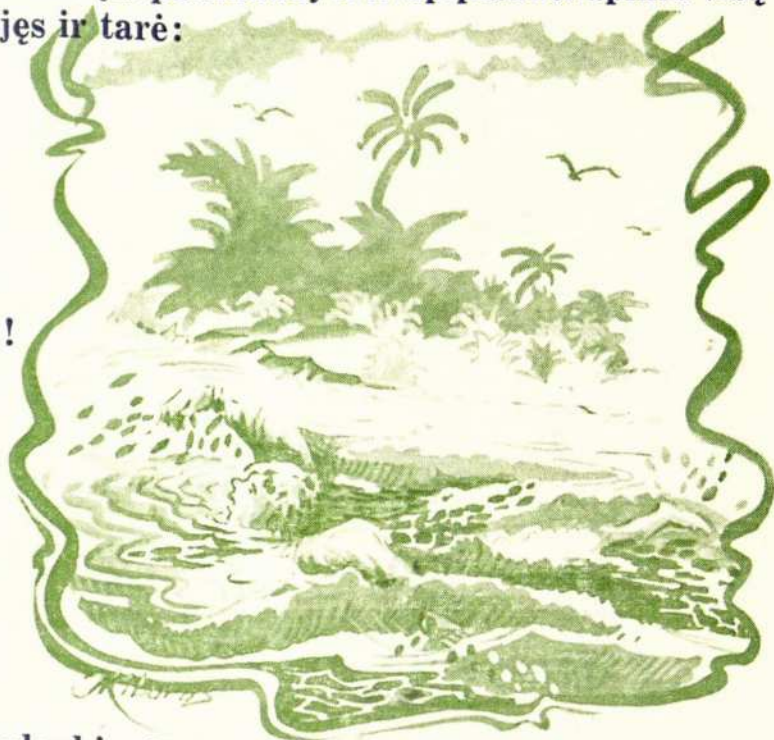
Tarsi to telaukusios, kojos tyst išsitiesė, žirgt žirgt nužirglėjo prie palmės, o rankos apsikabino palmės liemenį ir abi bendrai — kabarai kabarai kabinasi į medį! Valiukas juokais netveria, žiūrėdamas kaip rankos kojos šliaužia, kabarojasi aukštytyn! Kai pasiekė viršūnę ir sustojo, jis įsakė rankoms siekti, o pirštams skinti datules, parenkant prinokusias. Rankos išsitiesė, pirštai išsiskėtė — ir skina!

— Valio! — sušuko jis. — Tai laimė man! Turiu užburtas rankas ir kojas! Matyt, nuo tos žynio maudyklės... Dabar viską jos man dirbs!

Rankoms ir kojoms gražiai dirbuojantis, Valiukas laimingai gyveno toje saloje su kitais žmonėmis kartu.

Vieną dieną sumanė jis pasimaudyti ir apiplaukti aplink visą salą. Daug negalvojęs ir tarė:

**Abrakadabra!
Mėnuo sidabro!
Rankos ir kojos,
Plaukit aplink salą!**

Rankos kojos plaukia. Valiukas, galvą iš vandens iškišęs, žvalgosi, bene ką naujo pamatys. Žvalgosi ir džiaugiasi: čia papūga medyje šokinėja, klykauja, raudonomis žaliomis pluksnomis mirgėdama, ten rojaus paukštis, nuo medžio į medį nulekia,

ilgąja uodega vinguliuodamas... Jau ir aplink salą apiplaukė. Valiukas bandė išlipti į krantą, bet rankos kojos neklauso — plaukia aplink salą!

Abrakadabra!

Pabaigėt darbą!

Gana, sustokit!

Šaukia Valiukas, stabdo rankas kojas. Bet jos neklauso: tik plaukia, tik taškosi, vis ratu, vis aplink salą! Išsigando jis: negi amžinai reiks aplink tą salą plaukinėti! Iš baimės jis išsižiojo ir, vandens į burną prisisriuobęs, burbuliuodamas vėl riktelėjo:

Abrakadabra!

Iš išgąščio ir nuo vandens burnoje, susimaišė jo liežuvis, ir jis suriko:

Arbadakarba!

Pabaigėt darbą!

Gana, sustokit!

Stebuklas — rankos kojos sustojo, o Valiukas kaip akmuo bur-bur-bur nuburbėjo į patį dugną! Vėl turėjo rankų kojų šauktis, kad iš vandens neštų į krantą koptų.

Sėdi jis ant kranto, rankas kojas ilsindamas, ir galvoja apie tą burtų žodį. Užėjo jį ten kapitonas ir paklausė, ko jis taip susimąstęs. Papasakojo jam vaikiną, kiek su tuo burtų žodžiu vargo turėjęs, kaip jį dabar pats netyčia ištaręs, tik negalįs vėl iš naujo pakartoti.

Kapitonas pagalvojo, parašė smėly pirštu “abrakadabra” ir tarė:

— Paskaityk atbulai.

Valiukas paraudo kaip papūgos raudonoji plunksna ir, nuleidęs galvą, prisipažino, kad skaityti nemokąs — nei gerai, nei atbulai.

— Tai nieko, — nuramino jį kapitonas. — Laiko turime. Aš tave išmokysiu.

Išmokęs skaityti ir rašyti, Valiukas pats parašė burtų žodį ir visai lengvai išmoko ir užburti ir atburti. Tada laimingai gyveno toje saloje, kojas rankas užburdamas, prie darbų pasiūsdamas, o paskui atburdamas, sustabdydamas, pasilsėti duodamas.

Tik užburtojo malūnėlio niekas nesustabdė. Jis ir dabar tebemala druską jūros dugne. Dėl to ir jūros vanduo dabar sūrus.

PUPUČIO LAIŠKŲ DĖŽUTĖ

Rašo Marquette Parko, mokyklos trečio skyriaus mokiniai (Chicago, Ill.)

MIELAS PUPUTI: —

Sveikinu su Naujais Metais. Linkiu tau daug laimės ir džiaugsmo. Žinau, kad praėjusieji metai tau nebuvo blogi, bet linkiu, kad šie būtų dar geresni. Puputi, dabar tu man papasakok, kaip tu sutikai šiuos Naujuosius Metus. Ar tu smarkiai linksminais, ar gal minkštoj, šiltoj lovytėj pramiegojai?

Puputi, labai norėčiau ateinančius Naujus Metus sutikti drauge su tavim. Aš manau, kad mums būtų labai linksma, o be to, ir mano tėveliai džiaugtųsi, jei tu galėtum būti mūsų svečias.

Su geriausiais linkėjimais tau —
Rita Ambrozaitytė, 9 m.

Aš skaitau daug tavo laiškų. Čia mano pirmas laiškas, kurį tau rašau. Man labai patiko pasaka, kai tu galvojai, kas būtų, jeigu visą namą apsemtų lietūs. Visa mūsų šeima atsisėdo prie šviesos ir pradėjo skaityti. Aš norėjau, kad vėl paskaitytų kitą pasaką apie tave, bet neturėjo laiko.

Sudiev,
Dalia Garūnaitė

Kaip tu praleidai Kalėdų šventes? Ką tau atnešė Kalėdų senis? Mes visi trečio skyriaus mokiniai nutarėm parašyti tau šį laišką. Visa klasė skaito "Eglutę". Mes šį rudenį ejom prie Pirmos Komunijos.

Vytas Jurgutis

Kaip tau patiko Kalėdos? Man patiko. Aš gavau daug dovanų. Ar tu gavai ką nors iš Kalėdų senelio? Jei negavai, aš tau duosiu vieną iš savo dovanų. Lauksiu iš tavęs laiško. Sudiev!

Paulius Jautokas

Aš skaitau "Eglutę" ir man ji labai patinka. Kaip praleidai Kalėdų šventes? Ar tau irgi Kalėdų senis atnešė dovanų? Man labai patinka eiti į mokyklą. Man geriausiai patinka lietuvių kalba. Aš viską bandau gerai daryti.

Rasa Narutytė

Ką tau atnešė Kalėdų senis? Aš esu trečio skyriaus mokinys. Kaip praleidai Kalėdų šventes? Aš skaitau "Eglutę". Mes šį rudenį priėjome prie Pirmos Komunijos.

Vida Pargauskaitė

Sveikinu tave su praėjusiomis šventėmis. Kaip tu jas praleidai? Aš manau, kad tu gavai daug gražių dovanėlių. Manęs Kalėdų senelis irgi nepamiršo. Aš manau, kad ir tau įdomu sužinoti, ką aš gavau. Kalėdų senelis mane gausiai apdovanojo. Aš gavau mažytį bevielinį radiją, telefoną, rašomą mašinėlę, mažytį skustuvėlį, gražią stalinę lemputę ir dar žaidimų. Tai matai, Puputi. O ką tu gavai dovanų?

Tavo draugas,
Kęstutis Černiauskas

Kaip praleidai Kalėdų šventes? Ką tau atnešė Kalėdų senis? Mes visi trečio skyriaus mokiniai rašome tau šį laišką. Visa klasė skaitome "Eglutę". Mes šį rudenį priėjome prie Pirmos Komunijos.

Karina Norkaitytė

Visa klasė skaitome "Eglutę". Aš turiu vieną broliuką ir dvi sesutes. Mano tėvelis turi žaislų krautuvę. Aš gavau daug lėlių Kalėdoms. Aš laikiu vasaros. Aš mėgstu maudytis ežere.

Irutė Racevičiūtė

Kaip praleidai Kalėdas ir Naujus Metus? Ar daug sniego yra pas tave? Ar sunku vaikščioti per sniegą? Man nesunku. Aš labai mėgstu važiuoti rogėmis kalnu žemyn. Aš galiu čiuožti kasdien, nes mes turim čiuožyklą kieme. Aš skaitau "Eglutę".

Jūsų,

Audra Kubilaitė

Kaip tu praleidai Kalėdų šventes? Mano vardas yra Juris Germanas. Aš esu trečio skyriaus mokinys. Ką Kalėdų senis tau atnešė? Aš gavau labai gražų švarką. Mano mokytoja daug dalykų mane išmokė. Ir aš skaitau "Eglutę".

Tavo draugas,

Juris Germanas

Kaip tau einasi? Ką tau atnešė Kalėdų senis? Man patinka skaityti "Eglutę". Vakar pas mus buvo daug sniego ir aš nulipdžiau sniego senį. Mes turime labai daug sniego kieme.

Sudie,

Regina

Tu man labai patinki ir man patinka apie tave skaityti. Mes abudu mėgstam tuos pačius dalykus daryti. Tau patinka keliauti, ir man patinka. Tu galvoji apie visokius idomius dalykus, ir kai aš apie juos paskaitau, daug ką išmokstu. Todėl, mielas Pupuči, aš tau linkiu daug laimės ateinančiuose metuose.

Tavo draugė,

Dana

Ar tu turėjai linksmas Kalėdas? Aš gavau mikroskopą. Man Kalėdos buvo linksmos. Ką tu gavai Kalėdoms? Šitame voke siunčiu pinigų už šių metų "Eglutę". Aš šiuos pinigus sutaučiau iš gautų dovanų.

Tavo draugas,

Edis Kižys, 8 m.

Cleveland, Ohio

Alp 1785

PUPUČIO KALĖDINIAI SVEIKINIMAI

Larch

Mielas Puputi,
Sveikinu su šv. Kalėdom.
Laima Adomaitytė
Karaliaus Mindaugo Mokyk. 3 sk.
Jamestown, North Dakota

Linksmų šv. Kalėdų Pupučiui!

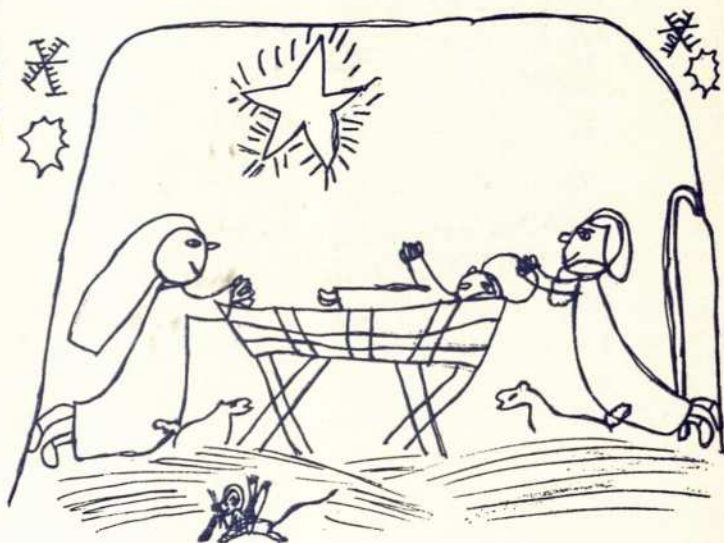
Grażina Adomaitytė

Karaliaus Mindaugo mokyk. 5 sk.
Jamestown, North Dakota

Mielas Puputi,
Linksmų šv. Kalėdų.

Rūtelė Adomaitytė
Karaliaus Mindaugo Mokyk. 1 sk.
Jamestown, North Dakota

91.189,295